

Monumentnummer*: 531408

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 03 oktober 2014
Kadaster deel/nr 82696/197

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nederhorst den Berg Wijdemeren Noord-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Hinderham, Betonnen werken tussen Fort Hinderdam en Fort Kijkuit

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Nederhorst den Berg	C			5332
Nederhorst den Berg	C			5333
Nederhorst den Berg	C			5334
Nederhorst den Berg	C			5335
Nederhorst den Berg	C			5337
Nederhorst den Berg	C			5338
Nederhorst den Berg	C			5336
Nederhorst den Berg	C			5460

Omschrijving**

Cluster 12. Schutsluis/Inundatievoorziening.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

SCHUTSLUIS / INUNDATIEVOORZIENING als onderdeel van de in 1937 geopende vaarweg van de Vecht naar Hilversum via het Hilversumsch Kanaal en aangelegd in of rond 1935. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluizen, stuwen en kanalen, waarmee het noodzakelijke peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. Er werden vele verschillende typen sluizen toegepast, afhankelijk van de plaats waar ze in het systeem functioneerden. Soms werden reeds bestaande scheepvaart-, uitwaterings- of keersluizen gebruikt, maar ook zijn er vele nieuwe gebouwd of bestaande (sterk) aangepast. Soms moesten lokale peilverschillen tussen afzonderlijke poldereenheden worden overbrugd door het opnemen of gebruiken van keersluisjes in bestaande kades of dijken. Hiertoe zijn vaak schotbalkkeringen in vaarten of zelfs in coupures in kades toegepast, maar ook zogenoemde verlaten met houten of ijzeren hefdeuren of duikers met schuiven zijn voor dit doel benut. De schutsluis, bekend als Sluis bij 't Hemeltje, ligt ten zuiden van Overmeer, ter hoogte van een vroegere meander in de Vecht, nu plas De Nes; de sluis werd voorzien van schuifdeuren. Over de sluis liggen thans drie ophaalbruggen, waarvan twee aan het noordwesteinde. Een nieuwe voor het autoverkeer, een voor de fietsers en bromfietzers (die voor de bouw van de nieuwe brug voor al het verkeer was bestemd); een kleine ophaalbrug aan het zuidoosteinde is bestemd voor de sluiswachter en voetgangers. De beide oude bruggen hadden geen functie in het kader van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De sluis is rond het jaar 2000 deels vernieuwd en gerestaureerd. De sluis is ten dele uitgevoerd in damwandprofielen en ten dele in beton.

Omschrijving

De SCHUTSLUIS / INUNDATIEVOORZIENING die als onderdeel van de vaarweg via het Hilversumsch Kanaal in of rond 1935 is aangelegd, had als nevenfunctie die van waterinlaat ten behoeve van inundatie van de droogmakerij de Horstermeerpolder. De sluis meet 54.00 x 7.50 m, bij een diepte van 2.90 m. De sluishoofden zijn uitgevoerd in gewapend beton met stalen strips op de hoeken. De sluis is voorzien van in de sluishoofden weggrollende deuren, die het mogelijk maakten ze in geval van noodzakelijke inundatie ook bij hoog water in de Vecht te openen. Roldeuren zijn in de jaren '30 op meerdere plaatsen toegepast in schutsluizen met groot verval, maar zelden ten behoeve van militaire doeleinden. Ook is de sluis voorzien van schotbalkspinningen om balken voor meer permanente waterkering te plaatsen.

Waardering

De SCHUTSLUIS / INUNDATIEVOORZIENING is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is aangelegd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die is gebaseerd op het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw).

Het onderdeel is een voorbeeld van een uit ongeveer 1935 daterende, aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische waterbouwkunde, dienende als civiele schutsluis met een militaire nevenfunctie als inundatiesluis.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met de ernaast gelegen schotbalkloods.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het als herkenbaar onderdeel uit de laatste periode van aanleg van de Nieuwe Hollandse Waterlinie is toegevoegd aan het inundatiesysteem, met als bijzonderheid de toepassing van roldeuren.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

* Het onderdeel is redelijk gaaf bewaard omdat de sluis met de constructie ten behoeve van het inundatiesysteem grotendeels is bewaard is, hoewel deze bouwkundig is vernieuwd.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Open verdedigingswerk

Functie

Inundatiewerk